

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Een geopende deur

„Na dezen zag ik, en ziet, een deur was geopend in den hemel . . .”

Openbaring 4 : 1.

Hebt u een "tele visie"? Op zichzelf is het een prachtige uitvinding; letterlijk betekent het immers: ver zien, vergezicht. Op het beeldscherm kan men van dichtbij zien wat er in andere werelddelen plaats vindt. D.m.v. de satellieten kan men over het rond der aarde zien, en vele "deuren" gaan open. Wat zijn er velen verslaafd aan de aardse televisie met z'n wereldse beelden! Maar er is ook een volk dat leeft bij het Licht van Boven; en dat geeft een Hemels vergezicht! Een deur was geopend in de hemel; Johannes mocht in de hemel zien, en daar werden verborgenheden van Gods Raad voor hem ontsloten. Johannes had al veel gezien: de verheerlijkte Koning der kerk Die wandelt tussen de 7 kandelaren als de trouwe Herder over de kerk van alle tijden. Na dezen zag Johannes nog meer: ziet! Dit beeld is aller aandacht waard. Want nu laat de Heere hem zien wat de toekomst der kerk zal zijn. Zo ver laat God Johannes zien, dat hij ziet hoe het einddoel wordt bereikt. Ziet! Wat is die geopende deur een wonder. Als die deur gesloten was gebleven, had Johannes niet geweten hoe het met die gemeenten in Klein-Azië zou zijn gegaan. Maar nu, een hemels vergezicht, dat zoveel troost bevat. Door de geopende deur mag Johannes zien dat de verheerlijkte Zalig-maker Zijn lijdende kerk in de strijd niet vergeet, en dat ondanks alles wat tegen zit, toch Gods raad wordt vervuld, tot zaligheid der kerk.

Rijke gave Gods voor de kerk in de eindtijd! Donkere wolken komen over de kerk. Gods oordelen gaan over de aarde. En zien we op onszelf, ach wie zal dan staande blijven? Alleen door Gods genade leren we leven bij de hemelse werkelijkheid. Daartoe moeten we met Johannes hogerop komen om door de geopende deur in de hemel te zien. Het eerste wat hij ziet is: er was een troon gezet in de hemel. God regeert. Zijn troon staat vast. Zijn heerschappij is zeker. God is hoog verheven boven al het wereld-rumoor. Hij leidt alle dingen naar Zijn welbehagen. Hoe arm zijn dan degenen die zich blind staren op de wereldse leiders via de aardse televisie! We hebben deze gave van de Heilige Geest nodig; om door de geopende deur in de hemel te zien, zodat we mogen horen bij dat volk dat leeft bij de Godsregering. Want de troon was niet leeg: er zat Eén op de troon. Die heerlijke Koning der koningen kon Johannes niet beschrijven. Maar Hij was gezeten: God regeert vanuit de overwinning door Jezus Christus.

Dat is een heerlijke regering: Die daarop zat was in het aanzien de steen Jaspis en Sardius gelijk. Jaspis blinkt als kristal en wijst op Gods majesteit en heerlijkheid. De sardius is een bloedkleurige edelsteen, die spreekt van eeuwig leven. De regenboog rondom de troon doet in de groene smaragd de onverbreekbare trouw van God schitteren. God regeert dus in heerlijkheid, als de Eeuwige Levende, en als de trouwe Verbonds God. In al deze beelden liggen evenzovele lessen voor het geestelijke leven. Want het zien door de geopende deur is een leven in buigende afhankelijkheid van die hoge Majesteit; een liggen midden in de dood door de zonden en

misdaden, om alleen uit en door de Eeuwige Levende levendgemaakt te worden; een belijden van schuld vanwege de ontrouw om als een smekeling te pleiten bij de trouwe Ontfermer! Kennen we dit leven bij de troon des HEEREN? Voor zulken is het gezicht van de geopende deur zo vol troost en moed, zo vol van genade!

Johannes zag verder: in de 24 ouderlingen heel de Kerk van Christus bij de troon van God. In de 4 dieren ziet hij dat God in Zijn regering heel de Schepping nog leidt en onderhoudt. Johannes zag dat niemand waardig was de boekrol te openen dan alleen het Lam, staande als geslacht. En door al de oordelen heen zag Johannes het nieuwe Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God.

Door deze Openbaring mag de Kerk des Heeren het weten: het gaat door lijden naar de heerlijkheid. Vele zijn de oordelen, maar de verlossing is zeker! Hoe kan dat? Aan het eind van de Openbaring ziet hij dat God nog op de troon zit, en spreekt: „Ziet Ik maak alle dingen nieuw!” Hoe troostvol: dankzij die Godsregering, een verlost kerk! Hoe schittert Gods vrijmacht en Gods genade in al Zijn weg en werk. Wie daar zicht op krijgt leert zijn verwachting te stellen op die God en te roemen: o diepte des rijkdoms! Hoe onnaspeurlijk zijn Uw wegen!

Laat de nood der wereld u niet onbewogen? Lijdt u aan het verval der kerk? Gaat u gebukt onder de last van uw zonden? Bent u de verliezer in de strijd tegen de boze en uw vlees? Wat is er nog voor verwachting! Alle hoop wordt afgesneden: 'k wou vluchten, maar kon nergens heen! Wat een wonder als de HEERE ons dan door de geopende deur doet zien op Zijn regering. Hebt u deze "tele-visie"? Leeft u bij dit hemels vergezicht? Kent u de geopende deur? Dan weet u wat een gesloten hemel is. Want wij hebben die deur in 't eeuwig nachtslot gegooit. Het is verdiend om buiten te staan! Daarom is die geopende deur een eeuwig wonder van genade.

De geopende deur is een Godsgeschenk aan de strijdende kerk in de eindtijd. Waarom is er zo weinig inzicht in Gods raad en zo weinig vertrouwen in de Godsregering? Omdat we zo weinig met Johannes op Patmos zijn! Hij was verbannen om het geloof. Alle deuren waren voor hem gesloten. De deur van ons hart staat zo veel open naar de wereld. Nog is de deur in de hemel geopend; door genade, gefundeerd in het kruis van Golgotha waar Christus voor een gesloten deur en onder een dichte hemel heeft gehangen, om voor Zijn kerk een open deur te verwerven. Heden klikt nog de bazuin van het evangelie: kom hogerop! Eenmaal zal die deur worden gesloten door Hem Die heeft de sleutels van dood en hel. Hij sluit en niemand opent. Dan zullen zij die niet geleefd hebben bij dit vergezicht, voor eeuwig buiten staan. Maar:

hoe zalig is het volk dat naar deze klanken hoort;
zij wandelen in het licht van de geopende hemeldeur voort;
dit is de poort des HEEREN, daar zal 't rechtvaardig volk door treën;
om hunne God te eren, voor vrije gunst alleen!

Schiedam,

J.P. Boiten

Samenvatting van het slotwoord in de morgensamenkomst op de j.l. ontmoetingsdag te Kampen.

Van de administratie

Op de verzonden herinneringskaarten hebben we veel reacties ontvangen in de vorm van betalingen. Zijn er dezerzijds vergissingen gemaakt, onze excuses. Zo niet, dan blijven we uitzien naar meer reacties.

We konden weer 6 nieuwe abonnees inboeken en ontvingen f 169,- aan giften, hartelijk dank. Het blad bestemd voor J.C. Visser, Burg. Hammerlaan 17, Oud Beijerland ontvingen we tweemaal retour met de aantekening "vertrokken".

Wie kan ons aan het nieuwe adres helpen?

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **Brochures.** Er gaan nog regelmatig brochures de deur uit. Er was een vader, die er 5 bestelde voor zich en zijn kinderen. Dat doet goed. Er is nog voldoende voorraad, maar die vermindert. Men haaste zich dus. De kosten zijn f 1,- per exemplaar, vermeerderd met de verzendkosten. Men kan bij mij terecht.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** Na een begrafenis ontving ik een gift van f 25,- voor dit doel. Hartelijk dank daarvoor.

3. **Ds. H.C. van der Ent.** We kunnen thans tot onze vreugde mededelen, dat onze vriend Ds. Van der Ent jongstleden zondag weer tweemaal heeft gepreekt. De ziekte heeft hem erg aangepakt. Hij voelt zich nog zwak. Hij hoopt echter voor het volgende nummer weer een artikel Voor de jeugd te schrijven. Dat hebben we de laatste nummers moeten missen. Namens de hele redactie-commissie en onze lezers willen we hem van harte verdere beterschap en des Heeren nabijheid toewensen.

B.

Onze 26e ontmoetingsdag

2.

Ds. Boiten zond nog een samenvatting van het slotwoord, dat hij uitsprak. We nemen dit op als meditatie in dit nummer. Dit verslag is vollediger dan wat ik schreef in het vorige nummer als samenvatting.

De pauze was dus aangebroken. De maaltijd werd gebruikt, in groepjes, in de kerk of buiten bij de kerk of ergens in de stad. Velen bleven dichtbij. Ze zochten elkaar op, ontmoetten elkaar, spraken met elkaar. De boekentafel had voortdurend kijkers en kopers. Een ijverige bezoeker bracht vele brochures van Ds. Van der Meij aan de man. De boekverkoper raakte er ook vele kwijt. En overal waar ik kwam was er belangstelling voor de brochure. Geen wonder. Zij ging over onze verhouding tot de Ned. Geref. kerken. Ds. Van der Meij had duidelijk belicht hoe de situatie is, zodat ze voor een juiste beoordeling daarvan van betekenis is. Inmiddels heeft deze zaak op de Generale Synode gediend. Gebleken is dat de bezwaren vrij algemeen gevoeld worden en dat doet ons goed. Het zou niet in het belang van onze kerken zijn, wanneer het tot vereniging kwam. Laten we zoeken de oude beginselen te bewaren. Allen die het daarmee eens zijn zijn van harte welkom in onze gelederen. Verschillende personen gaven zich op als abonnee op ons blad. Er was een jeugdige bezoeker, pas van huis, die zelf ons blad

wilde ontvangen, hoewel ze regelmatig thuis kwam en het daar kon lezen. Zo was er kort geleden een aankomende verpleegster, die mij belde en om dezelfde reden zich abonneerde. Dat zijn voorbeelden ter navolging. Er was een vader, die een zoon als abonnee opgaf. Deze zoon was pas getrouwd. Andere kinderen die eerder getrouwd waren gaf deze vader indertijd al op als abonnee. Weer een voorbeeld ter navolging. Laten andere ouders dit ter harte nemen. Op deze wijze houden we ook het opkomende geslacht onder ons bereik.

De middagsamenkomst nam een aanvang. Ds. H. van Leeuwen liet zingen Ps. 146:3 en 4. Hij ging voor in gebed en las 2 Koningen 6:1-7. Naar aanleiding hiervan sprak hij een openingswoord, dat we in het kort als volgt samenvatten.

Het was een tijd van verval. Toch was er nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade. De waarheid werd nog bewaard in de kring der profeten, die er was om de Godskennis te beoefenen en de godsvrucht. Dat heeft de Heere willen zegenen. Ook nu zegent de Heere het nog, wanneer men samenkomt om Gods Woord te onderzoeken. De plaats van samenkomst was te klein geworden. Een teken dat Gods werk doorging. Ze hadden een ruimer vergaderplaats nodig. Daarin is een les voor onze tijd. Vele kerken worden gesloten of komen half vol. De massa heeft gebroken met Gods Woord of men begeert een halve waarheid. Waar de waarheid nog verkondigd wordt is er nog een begeerte om de waarheid te horen.

De profeten gaan naar Eliza. Deze wijst de weg naar de Jordaan. Zij begeren dat Eliza meegaat. Er is een goede verhouding tussen Eliza en de profeten. Als er bijzondere omstandigheden zijn is het de taak van dienaar en ouderlingen om mee te leven. Als er dan begeerte is om de Heere te dienen en te vrezén is het een zegen wanneer een dienaar komt om de weg te wijzen.

Ze komen aan de Jordaan. De bijl moet gebruikt worden. Een weldaad, als de Heere ons met Zijn liefde wil vervullen om de gaven te gebruiken, vooral het gebed. Het hart kan verruiming nodig hebben. Het is groot wanneer de Heere het hart verruimt door Zijn Woord en Geest.

Er is een ongeval. De bijl raakt te water. Ze gaan naar Eliza om raad. Het was geleend gereedschap en nu is het onbruikbaar. Er is veel gereedschap, boeken enz. We zien hier vooral het beeld van de gevallen mens. De mens heeft zich in grote ellende gestort. Hebben we dat gezien? Dan drijft het uit naar de Heere. Met een uitwendige belijdenis kan men niet voor God bestaan. Men moet uit de diepte gaan roepen. In allerlei wegen van tegenspoed is er alleen bij de Heere raad.

Eliza komt tot herstel van het gebroken werktuig. Zij wijzen de plaats aan, waar het ijzer gevallen is. Eliza snijdt een stuk hout af en werpt het in het water. Het ijzer komt boven. De arbeid kan worden voortgezet. Door het wonder van de Heere. Hij deed het. Bij hen die geleerd hebben diep gevallen te zijn, de straf verdiend te hebben en niet te kunnen betalen, komt de vraag of er nog een middel is om de welverdiende straf te ontgaan en weder tot genade te komen. Dat kan niet door henzelf en niet door anderen. We worden hier heengewezen naar het hout des kruises. Daardoor wordt een zondaar getrokken en weer in de gemeenschap met God hersteld. Alleen door Hem, Die Zichzelf gegeven heeft tot in de diepte der verlatenheid, maar weer opgestaan is tot opwekking van zondaren uit de dood, en eens wederkomt. Om zo weer God te bedoelen. Het ijzer komt boven. Christus heeft overwonnen. Hij haalt op uit de diepte van de ellende. Dat nieuwe leven verbindt aan Hem en Zijn zalige dienst. Ook na genade kan het donker worden, maar dan komt Hij de kracht van Zijn opstanding te bewijzen. Het is vallen en opstaan. Eens zullen ze ingaan in het nieuwe Jeruzalem, door de Poort der gerechtigheid. Hier is de plaats te eng. Hier kan men niet leven tot eer van Zijn Naam. In het nieuwe Jeruzalem zullen ze de Drieënige God eeuwig groot maken. Dan wordt vervuld wat we zingen in Ps. 69:14.

Hierna is het woord aan Ds. P. Beekhuis. Hij leest 3 Johannes 1:1-8 en spreekt over vers 4. Een verslag van zijn rede hoop ik in het volgende nummer te kunnen opnemen. Aan het einde laat Ds. Beekhuis zingen Ps. 56:5 en 6. Onder het zingen wordt er gecollecteerd.

Ds. P. van Zonneveld spreekt een slotwoord. Hij wijst er op, dat ook aan deze ontmoetingsdag weer een einde komt. Het was ons goed aan deze plaats te zijn. Dat wij het gehoorde mee mogen nemen. Hij spreekt een woord van dank uit, gericht aan de kerkeraad, de kosten, de organist en allen die aan deze ontmoetingsdag hebben meegewerkt. Hij leest Exodus 14:10-15 en spreekt over de woorden: zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken.

We moeten de achtergrond niet loslaten. Als we allen voor de IJssel staan en er is geen brug en een verkeersagent zou zeggen: doorgaan! dan zou dat betekenen: verdrinken! Hoe kan de Heere dat tegen de kinderen Israëls zeggen? Zie de achtergrond. Aan weerskanten zijn de bergen, vóór de zee, achter zijn de Egyptenaren. Ik wou vluchten, maar kon nergens heen. . . . Dan zijn alle wegen afgesloten. Mozes krijgt het bevel. Je kunt zeggen: er is geen weg, in allerlei opzicht. Toch: zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken. Hoe kan God dat zeggen? Het is alleen omkomen, sterven. Er kan allerlei nood en kwaal zijn, werkloosheid, ziekte enz. Dan: zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken. Maar er is geen weg. Spreker noemt meer gevallen. Misschien zit u nu in de plaats Pi Hachiroth. Dan: zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken!

Is dat vreemd, wonderlijk? Neen. Mozes heeft het gezegd, maar het was in opdracht van de Heere, van Hem, Die het volk naar die plaats geleid heeft. Daar ontvalt alle hoop. De Heere gaf opdracht, de God van het wonder. De Heere baant een weg. Jezus Christus is de enige Weg om in Kanaän te komen, in de gemeenschap met de levende God. Waar geen weg is geeft God de weg naar de andere oever. U kunt zeggen: ik kan niet meer verder: dat kan ook als ambtsdrager zijn. Dan toch: zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken. Is er dan bij God geen weg?

Het is mijn hartelijke begeerte, aldus Ds. Van Zonneveld, dat u daar iets van verstaat. Daar leidt de Heere naar toe. Naar Pi Hachiroth, waar ik niets meer kan doen. Daar opent de Heere een weg.

Vrienden, kinderen, we spreken over moeiten. Ze stapelen zich op. Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken. Is er geen God, Die een weg geeft naar de andere oever?

We murmureren. Waarom deze weg? Er ligt geen reden in het volk, maar in God, opdat aan de andere oever gezongen kan worden: Gij hebt door wond'ren ons bevrijd.

O dat verdenken van God: ik ga ten onder. Een toegemurde zaak. Maar die God Die door wonderen bevrijdt zegt: zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken. Te Pi Hachiroth wordt het geloof geoefend. Daar kunt je niet meer verder met jezelf. Daar blijft alleen God over. Met Hem kan je verder.

Hoe kom ik er door? Zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken. God baande door de woeste baren en brede stromen ons een pad. Opdat God alles wordt en we leren zingen van de barmhartigheid en goedertierenheid Gods, nu, straks, eeuwig. Amen.

Ds. Van Zonneveld gaat voor in dankgebed. We zingen Ps. 84:3 en 4. Daarna volgt de sluiting op gebruikelijke wijze.

De Heere had het welgemaakt. Allen verlaten het kerkgebouw en gaan naar huis. Velen gebruiken eerst nog wat. De boekentafel trekt nog klanten. Maar gestadig aan wordt het stil rondom het kerkgebouw. Ook hier gold weer: zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken.

De ontmoetingsdagen nemen een bepaalde plaats in ons kerkelijk leven in. Ze versterken de onderlinge band. Het besef wordt versterkt, dat we moeten blijven bij de oude beginselen. Dat is noodzakelijk, maar de Heere geve, dat we ook mogen (leren) verstaan, dat het niet alleen gaat om het belijden, maar ook om het beleven ervan. Daartoe moge ook deze ontmoetingsdag tot zegen zijn. We hebben stof tot dank aan de Heere, Die het weer zo welgemaakt heeft. Er zijn er die weer uitzien naar de volgende ontmoetingsdag, die D.V. zal worden gehouden op de zaterdag na Pasen 1984 en wel te Sliedrecht-centrum. In verband hiermee wil ik nog even een opmerking maken. Het is op de nu voorbij ontmoetingsdag gebleken hoe gemakkelijk het aantal bezoekers kan toenemen, namelijk wanneer iemand er zich voor inspant om een bus te charteren en de mensen uit de omtrek persoonlijk opwekt om mee te gaan. Uit eigen gemeente was er iemand die dat deze keer gedaan heeft en met

een gunstig resultaat. Er gingen nu mensen mee, die anders niet naar Kampen zouden zijn gegaan. Sommige mensen hebben een bepaalde opwekking nodig. Laat dit voorbeeld anderen elders aansporen om dat voor de volgende ontmoetingsdag te organiseren. Sprekers kunnen nog niet worden genoemd, maar wel kan al worden medegedeeld, dat Ds. P. den Butter van Middelharnis, die voor Kampen gevraagd was, maar door verblijf in het buitenland verhinderd was, zich bereid verklaard heeft om D.V. op de ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum te spreken.

B.

Een schat van een onwaardeerbare prijs 2.

Is het niet opmerkelijk dat dit hoofdstuk begint met roeping en wedergeboorte? Spreekt het niet bijna aan het eind van „dit werk der genade” dat God begint, bewaart, achtervolgt en volbrengt? Is het niet vol van de strijd die in de weg des geloofs gekend wordt? Juist zo komt de volharding in het leven van de Zijnen als zo’n naamloos wonder uit. En dat gaat niet buiten de Zijnen om. Er wordt gesproken van het weer opnieuw gevoelen van Gods genade. En als er over de verzekerdheid van de volharding gesproken wordt, dan gaat het niet over een kille verstandelijke overweging dat God de Getrouwe is, maar wordt gesproken van het geloof in de beloften Gods, het getuigenis van de Heilige Geest. En zonder de twijfel te verheerlijken wordt de strijd ook daarin naar het leven van Gods kinderen beleden.

Men wil wel zeggen dat in de Dordtse Leerregels een ander geluid gehoord wordt dan in de tijd van de reformatie. Wie echter de Institutie van Calvijn leest, weet dat hij niet voorbijgegaan is aan het leven der genade in de Zijnen en aan de strijd, die gekend wordt ook in dat opzicht. Hij veroordeelt het ongeloof, maar gaat niet aan die strijd voorbij, bijv. als hij spreekt van het vroom gemoed dat „eensdeels rust op de belofte des Evangelies, anderdeels siddert door het getuigenis zijner ongerechtigheid”. Hij is het ook die het heeft over het blijven van de „wortel des geloofs”, die „nooit uit één vroom hart wordt uitgeroeid, hoezeer hij ook wordt geschokt en her- en derwaarts schijnt te neigen”.

Moeten we het niet eerlijk zeggen dat vandaag deze belijdenis zo weinig leeft in de prediking? Het leven der genade in de Zijnen is bij velen een vergeten hoofdstuk. Van een begin wordt niet gehoord. De geestelijke leiding in de verdere voortgang wordt gemist. Het wonder, dat God Zijn werk voortzet ook en juist door ontdekkende wegen heen, door de strijd des geloofs heen, komt zo schraal uit. Je hoort prachtige betuigingen: „je moet geloven” en „natuurlijk is het allemaal genade”. Maar hoe het alles voor mij zo wordt, hoe dit kracht doet in het persoonlijk leven blijft ver weg. Vaak krijg je de indruk dat de volharding der heiligen een vanzelfsprekende zaak is als we maar uiterlijk wandelen in de wegen des Heeren. En wanneer het over strijd gaat, dan is het vaak alleen de actieve houding van de gelovige in de wereld van vandaag. Niet de innerlijke strijd.

Is dát het niet, dat benauwen moet? We wensen geen prediking die een opéénhoping van geijkte termen is of die leeft bij de gratie van een bepaald systeem. Het leven Gods in de Zijnen is leven, dat er is uit de bron van Gods welbehagen. Het leeft uit het Woord van God. Het kent de band aan dat Woord. Dat gaat niet zonder strijd, al zal het bij de één anders gaan dan bij de ander. Maar door de strijd heen is het wonder, dat God Zijn werk in stand houdt en voortzet. Het is een volop schriftuurlijke begeerte dat we daarvan wensen te horen in de prediking. Dat leeft in het hart van allen, die ernst maken, met de eeuwige dingen. In ditzelfde artikel staat dat God deze leer „indruct in de harten van de gelovigen”. Dat wil ook zeggen dat zij er naar uitgaan niet maar dat die belijdenis met woorden geuit wordt maar ook leeft in de prediking. Ik acht het altijd nog een groot voorrecht dat er zijn, die daarnaar zoeken. Misschien kunnen ze het niet altijd precies onder woorden brengen, wat ze begeren. Maar ze voelen het in hun hart hoe er gepreekt moet worden. Dan gaat het niet allereerst om allerlei „ditten en datten”.

waarvan ik het belang niet wil miskennen maar om dit wézenlijke. Dan zal er ook niet verlangd worden, dat ieder gelijk „alles” preekt. Wie doet het? Ik denk aan iemand die een student had horen preken. Hij zei: „k heb iets van het wonder horen doorklinken, voor de rest zal de Heere zorgen”. Wat is er echter te verwachten, waar dat helemaal niet gehoord wordt? Juist omdat het gaat om de schat van een onwaardeerbare prijs begeren we door Gods genade dat deze belijdenis zó doorklinkt in de prediking.

Maar dan moet het ook tot óns spreken! Hoe staat het onder ons, die er niets van af willen, dat zalig worden tot het laatste genade is? Leeft deze onwaardeerbare schat onder ons? We hebben niet graag dat het mes in eigen vlees snijdt. Hoe gemakkelijk leven velen bij de schatten in onze belijdenis. We kunnen het dan zo heel goed weten: wie het leven der genade kent, die hóudt het, maar bij mij is het niet. Laten we niet vergeten, hoe grote plaats de boodschap van vrije genade inneemt in het geheel van de Dordtse Leerregels, ook in dit laatste hoofdstuk. De prediking van het Evangelie zegt niet, dat dit tot ons niets te zeggen heeft. Door middel van die prediking werkt God het begin en volbrengt Hij zijn werk. Die prediking komt ook tot u. In die prediking betuigt God het, dat Hij zondaren niet voor een dag maar voor eeuwig voor Zijn rekening wil nemen. Dat Gods kinderen volharden is Gods genade, maar dat u onbekeerd blijft eigen schuld. Wat een wonder dat de Heere nog volhardt om u te roepen en te nodigen: wendt u naar mij tot en wordt behouden. Zeg het de Heere maar uit hoe het met uw hart gesteld is. Nog nooit heeft de Heere één weggestuurd, die tot Hem in de nood van zijn leven leerde vluchten. Hoe verkeerd wordt deze belijdenis ook vaak in het leven van die de Heere zoeken gebruikt. Zo menigmaal is er in hun leven een blijven rusten op allerlei dingen die wel wáár zijn en die eenmaal hun hart bemoeid hebben, zonder door Woord en Geest verder geleid te worden. Dan wordt de betuiging dat de Heere voor Zijn werk instaat een rustbank zonder dat er gestaan wordt naar helderheid, naar de kennis van de vaste grond in Christus Jezus. Weet u wat Brakel zegt? Dat het een bijzondere misslag is der godzaligen als ze zo bij zichzelf blijven hangen en hun troost willen scheppen uit de genieting van de geestelijke goederen. Hij zegt erbij dat het meer tot eer van God is en tot opwekking van hun naaste als ze meer leefden op de onveranderlijkheid van de Goddelijke beloften. De Schrift spreekt ervan: benaastigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken. Ook kan het zijn dat u wacht op een aparte openbaring zonder of buiten het Woord. Weet u dan wel dat de remonstranten dat leerden. Maar dat wil de Heere nu juist niet. Hij verzekert door Zijn Woord en Geest langs de weg des geloofs. Hij maakt verlegen zondaren, die met alles wat er in hun leven was niet voor God kunnen bestaan. Alleen maar schuldig voor Hem. Naar recht verloren maar die nu uit Zijn mond, uit Zijn eigen Woord het mogen horen dat er in het bloed van Christus vrijspraak is voor schuldigen. Dan worden we geen grote mensen. Dan is het alleen maar een wonder dat de Heere blijft gedenken.

Wat een bijzondere troost ligt er zo in deze schat van onwaardeerbare prijs. Troost is er uit deze schat in de stormen van het leven. Ja, juist dan mag het anker uitgeworpen worden op de onveranderlijke trouw des Heeren. Troost is uit deze schat tot in het sterven. Als het aan hen lag kon de Heere niet brengen in de eeuwige zaligheid. Maar omdat ze in Gods handpalmen zijn gegraveerd is hun ingang zeker. Het Woord van Hem, Die hen kocht, wordt eeuwig waar: „Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid”.

Troost is er ook voor de Kerk in haar geheel. Wij vrezen vaak als we alles zien dichterbij en verder af: wat moet er van de Kerk terecht komen? Dat mag nooit een reden worden dat we denken: we hebben geen roeping om de waarheid van vrije genade te verdedigen. Die roeping heeft God Zelf gegeven. De wacht te betrekken bij deze schat. U moet er eens om denken wat er in het laatste artikel staat van deze belijdenis. Daar wordt van de Bruid gezegd dat zij deze schat altijd teer bemind heeft en standvastig verdedigd, En dat zij dat zal blijven doen. . . . Dat is geen overmoed. Vaak is het gezegd op het graf van een grote op het erf van de kerk:

wij zullen in zijn voetstappen wandelen. Wat is ervan terechtgekomen? Nee, hier kan de Kerk dit zeggen vanuit het ware geloof in de volharding der heiligen. De inhoud van die belijdenis garandeert het voortbestaan van de Kerk des Heeren. Als het aan mensen lag, niets zou er van terecht komen. Zelfs de meest godzaligen kunnen dat niet bezorgen. Het wordt hier beleden: God zal het bezorgen, tegen Wie geen raad geldt, geen geweld iets vermag”. Dáárom blijft de Kerk. Dáárom is er toekomst, eeuwige toekomst voor de Zijnen. Dáárom is deze schat van onwaardeerbare prijs niet te roven. „De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen”.

D. Slagboom.

Uit het land van de Bijbel 8.

B. Het huiselijk verkeer.

1. Het huwelijk.

Wij willen met het „huwelijk” beginnen. Dat is dus met de vorming van een „gezinsleven”. Er waren ook andere vormgevingen, zoals ook nu. We denken aan „alleenstaanden” en aan „weduwen” en „weduwenaars”. Neen, niet aan het „ongetrouwd” samenwonen of aan „homofielen” levende als gehuwden, zoals thans het geval is, ja, veelal nog „goed gepaat” wordt. Zelfs zijn er, die zogezegd behoefte hebben om aan het Heilig Avondmaal deel te nemen, ja, dat zulks nog „overwogen” wordt daartoe toestemming te verlenen. Doch ter zake.

Zo willen we dus beginnen in dit hoofdstuk met de „gezinsvorming”, met het **huwelijk**, zoals dat in de Bijbel beschreven staat.

Het Oosterse huwelijk was alleen een „burgerlijke” verbintenis en geen „kerkelijke”. Er had daarbij geen offer plaats en geen priester kwam eraan te pas.

Een huwelijksaanzoek geleek veelal meer op een „koop”, door een „koopsom” vastgesteld. De vader van de jongeling stelde met de vader van het meisje de som vast. Ook de toestemming tot het huwelijk ging uit van de vader van het meisje. De leeftijd tot huwelijksverbintenis was erg jong. Welazen, dat een huwelijk zeer jeugdig werd gesloten; op twaalfjarige leeftijd van het meisje en op dertienjarige leeftijd van de jongen. Zeer zeker zal dat verband gehad hebben met het warme Oosterse klimaat.

Het geburde ook wel eens, dat zulk een jong meisje werd uitgehuwelijkt aan een veel oudere man. Ook hiervoor besliste de vader, of als deze niet meer leefde, de moeder.

Hierbij mogen wij wel opmerken, dat zodanige huwelijksverbintenissen, als zo-even genoemd, ook plaats hadden bij huwelijken, waarvan wij in de Bijbel lezen. Zo vroeg Abraham niet aan zijn zoon Izak, die toch al 40 jaar was, of hij niet eens een vrouw zou zoeken, maar dat hij zijn vertrouwde oude knecht Eliëzer daartoe zond naar Paddan-Aram, om voor Izak een vrouw te zoeken.

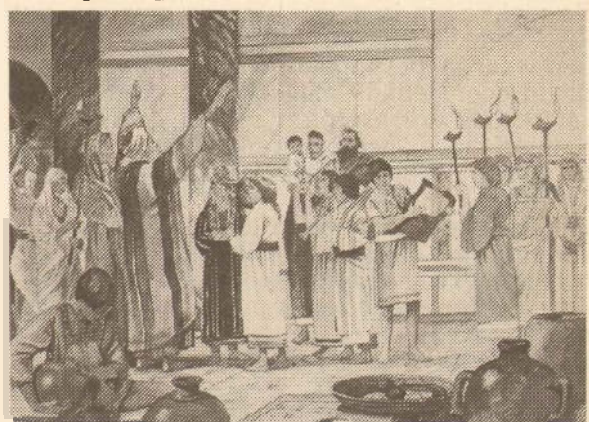
Hieruit bleek, dat het de wil des Heeren òók was, dat de huwelijksluitingen niet zouden plaats hebben met vreemde, heidense vrouwen. Want Israël was immers een „heilig” volk, d.w.z. een „afgezonderd” volk. Daarvan zingt de dichter van psalm 147:

*„Hij gaf aan Jacob Zijne wetten,
Deed Isrel op Zijn woorden letten;
Hij leerde z' in Zijn wegen wand'len.
Zo wou Hij met geen volken hand'len;
Die moesten Zijn getuigenissen
En Zijn verbondsgeheimen missen.”*

Dat blijkt ook uit Exodus 34 vs. 15 en 16. Nog een Oosterse gewoonte was het, dat een huwelijksluiting spoedig plaats had na de verloving. Want in die tijd mochten de verloofden elkaar niet zien, tenzij dan „gesluisd”. We denken hier aan Rebekka, toen zij Izak zag naderen, dat zij aan Eliëzer vroeg: Wie is die man? En hij haar antwoordde: „Dat is mijn heer”, dat we dan lezen: „Toen nam zij de sluier en bedekte zich.”

Spoedig heeft dan de huwelijksluiting plaats en de huwelijksvoltrekking. Daarbij was alleen de familie tegenwoordig. Een bezoek aan „het gemeentehuis” was er nog niet bij (zo even terloops opgemerkt). De enige daad was: dat de vader de handen van de jonge

mensen ineen legde en hen zegende met de woorden: „De God Abrahams en Izaaks en Jacobs zij met u; Hij make u in alles voorspoedig!”

Daarop volgde dan het „bruiloftsfeest”, dat een week duurde en soms ook wel twee weken. Daarvoor werden niet alleen vrienden en burens uitgenodigd, maar zelfs ook voorbijgangers. Vandaar, dat er ook een aanzienlijke hoeveelheid wijn nodig was. Denk aan de bruiloft te Kana.

Bij de huwelijks-voltrekking was ook ten nauwste betrokken: de „vriend” van de bruidegom, zoals we omschreven vinden bij Johannes de Doper in Joh. 29. We lezen daar: „Die de bruid heeft, is de bruidegom, maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met de blijdschap om de stem des Bruidegoms. Zo is dan deze mijn blijdschap vervuld geworden.”

We hebben hier een beeld uit het Oosterse leven, ten opzichte van het „huwelijk”. Reeds hebben we al opgemerkt, dat niet Abraham aan zijn zoon Izak vroeg om een vrouw te zoeken, maar dat daartoe de oude knecht van Abraham, Eliëzer, een opdracht kreeg. Zo was het de taak van hem om de aanstaande bruid te brengen tot de bruidegom, nadat hij haar verteld had over de afkomst van de bruidegom, over zijn karakter en over zijn bezittingen. En zo bracht hij de bruid tot de bruidegom. Welnu, zo zien we hier omschreven het werk van Eliëzer. Hij was dan ook, zoals hier in Johannes 3 vs. 29 genoemd: de „vriend” van de bruidegom. En zo was het de taak van zulk een „vriend” om de bruid tot de bruidegom te brengen, met de geschenken. In de woning van de bruidegom aangekomen, wanneer dus de ontmoeting met de bruidegom heeft plaats gehad, dan trok deze „vriend” zich terug en wel zo, dat hij buiten de woning stond om nu te luisteren naar de „stem van de bruidegom” bij deze ontmoeting. Dan nam de bruidegom eerst de sluier van de bruid af en sprak dan zijn welgevallen over haar luide uit, met de woorden: „Gezegend zij deze ure” en de bruid zeide dan: „God zegene u!”

Zulk een vriend nu was Johannes de Doper als „wegbereider” vóór Jezus, zoals hijzelf getuigde tot zijn discipelen in vers 28: „Gijzelven zijt mijn getuigen, dat ik gezegd heb: Ik ben de Christus niet; maar dat ik vóór Hem heengezonden ben.”

Zo heeft Johannes mogen heenwijzen naar HET LAM GODS, dat de zonde der wereld wegneemt. Velen van zijn discipelen volgden Jezus en werden Zijn volgelingen, met een twaalfstal als Zijn discipelen, waaronder zelfs een Judas, die Hem verraden heeft. Het kwam er dus op aan, volgelingen te worden door een waar geloof en ware bekering. En dat geldt ook voor óns. Gel. lezer(es), kan dat ook van u getuigd worden?

O, wat wordt dan de tegenstelling groot, ja, oneindig groot!

Een arme zondaar en rijke Jezus! Sulamith getuigde: „Ik ben zwart”. En de arme zondaar als zwart vanwege de dienstbaarheid van de zonde en van satan!... Christus, de Zoon van God: de Heilige, de Reine en Rechtvaardige! O, welk een eeuwig wonder, toen Hij Zijn bruidkerk in het uur der minne getrokken heeft door Zijn Woord en Geest om Zich met zulk een vloekwaardig volk te verenigen! Zo zend Hij ook Zijn dienaren uit om Hem te prediken en de nodiging te doen uitgaan tot zondaren, schuldig en strafwaardig en de ontdekten te mogen wijzen op Hem, als „Het Lam Gods”! Ja, om te mogen spreken van Zijn grootheid, macht en heerlijkheid! Van Zijn hoge afkomst; van Zijn beminlijk karakter, van Zijn talloze bezittingen en wat het zal zijn, eens met Hem zó verenigd te zijn, dat zij nooit meer kunnen afdwalen en Hem verdriet aandoen, ja, eeuwig bij Hem te zijn!

Heeft nu zulk een verbintenis plaats gehad, dan vallen Zijn dienaren er zelf buiten. Ja, zij zullen dan met Johannes de Doper getuigen: „Hij moet wassen en ik minder worden.” En toch is het in geestelijke zin zo groot, dat Zijn ware dienaren, die Hem ook zelf door een waar geloof mogen kennen, òók tot Zijn bruid door genade mogen behoren. Daarom zal het ook zo vreselijk zijn: Hem gepredikt te hebben en . . . zelf buiten te moeten staan, wanneer de bruiloftsmaal gesloten zal zijn! Daarom is voor ieder zo noodzakelijk, zich te onderzoeken. Zijn ware discipelen vroegen eens in de paaszaal: Ben ik het, Heere? Dat was hun vraag op het ontroerende woord van Jezus: „Voorwaar zeg ik u, dat één van u Mij zal verraden.”

Maar we keren nog een ogenblik terug tot de Oosterse bruiloft zelf.

Hierover echter in een volgende les D.V.

Dr.

v.L.

IN DE BEGINNE

Genesis Eén tot Drie en het Gezag van de Heilige Schrift

door Prof. Dr. Edward J. Young

15

Hier is iets dat ons dwingt om aandacht te besteden aan de algemene interpretatie van het tweede hoofdstuk. Ik heb er zeer op aangedrongen dat de chronologische volgorde van het eerste hoofdstuk dient te worden gehandhaafd. Dat blijkt uit de orde van ontwikkeling, de voortgang van de gedachtenloop, en de chronologische beklemtoning - dag één, dag twee, enzovoort.

Dat vindt men niet in het tweede hoofdstuk van Genesis. In plaats van een chronologische orde van vermelding, openbaart de Heere de dingen stap voor stap, om de geschiedenis van de verzoeking voor te bereiden. Hier is niet noodzakelijkerwijs een chronologische orde. Met een chronologische volgorde zou eerst de mens geschapen zijn, dan de hof geplant en daarna de mens in de hof geplaatst en eindelijk groeien de bomen in de hof. Kan men van een hof zonder bomen spreken? Dan volgt een beschrijving van de rivieren van de hof. Dan wordt de mens weer in de hof geplaatst.

Dat is het resultaat van de chronologische interpretatie van dit hoofdstuk. Er is de gedachte dat God de mens schept. Wat doet Hij met de mens? Plaatst Hij hem ergens op een rots in de woestijn en maakt Hij dan de hof om de mens daar in te plaatsen? Maar de hof is nog niet klaar, omdat nu eerst de bomen in de hof groeien en dan plaatst God de mens daar voor de tweede maal.

Ik geloof dan niet dat dit hoofdstuk was bedoeld voor een chronologische interpretatie.

Aangaande dit probleem van de volgorde van de gebeurtenissen in de Bijbel, moeten we ons eenvoudig houden aan wat de Bijbel zelf leert. Er zijn bepaalde passages in de Evangelieën van het Nieuwe Testament die niet in chronologische volgorde zijn weergegeven. Wanneer een hoofdstuk een chronologische volgorde vereist, zoals ik denk dat het eerste hoofdstuk van Genesis doet, dan moeten we ons daar aan houden.

Wanneer het een chronologische volgorde uitsluit, zoals ik denk dat dit hoofdstuk doet, dan moeten we vragen wat het doel is, en ik denk dat hier het doel is om te beklemtonen. Indien we dit goed voor ogen houden, zullen we inzien dat er hier geen tegenstrijdigheid is tussen de hoofdstukken Eén en Twee van Genesis.

Wat hier beklemtoond wordt is de schepping van de mens en wat bij hem hoort, zodat hij de verzoeking het hoofd zou kunnen bieden. Dat is eerst afgewerkt. Vervolgens valt de nadruk op de hof. Maar daar is geen volledige vermelding van de hof: „En de Heere God plantte een hof in Eden tegen het oosten”. Ik denk niet dat de hof en Eden van dezelfde omvang zijn. In het Hebreeuws kan het woord „Eden” een vreugde of een plezier betekenen. Ik ben niet zeker dat het hier ook die betekenis heeft. Er is een Sumerisch woord dat steppe, een vlakte, of een wijde vlakte betekent. In het oostelijke gedeelte van deze vlakte plantte God een hof. Zonder nu leerstellig te zijn, geef ik mijn mening, dat Eden dit betekent. Zo is de hof geplant.

De Mens de Kroon der Schepping

Hier treffen we een belangrijke les aan. God plaatste de mens zomaar niet ergens op het vlak van de aardbol. Het theologisch onderwijs van de Schrift is hier van het hoogste belang. Ik denk niet dat we dit te sterk kunnen benadrukken. God is de Schepper van de wereld. De mens is de kroon van Zijn schepping. God plaatst de mens in de hof. Hij geeft de mens het allerbeste wat deze aarde heeft. En de mens moet deze hof beheren tot eer en verheerlijking van God.

De evolutie theorie verwerpt deze gedachten helemaal. Volgens de aanhangers van de evolutie kan de mens overal, waar dan ook, op deze aarde verschenen zijn - het doet er niet toe waar - en in de meest primitieve toestand.

We moeten er goed van doordrongen zijn wat deze filosofie inhoudt. Want we hebben er vandaag veel mee te maken. En indien ze waar zou zijn, zou dat betekenen dat er geen wet noch gezag is. De mens handelt dan zoals hij maar wil, want hij is zichzelf tot een wet. Men kan geen Christen zijn en tegelijkertijd een aanhanger van de evolutie theorie. Deze beide levensbeschouwingen sluiten elkaar uit.

Maar let nu op de schoonheid die ons hier in Genesis wordt voorgesteld. De mens is geen toeval of ongeluk. Hij komt hier niet bij geval. Ook plaatst God hem niet in een hol of spelonk, zoals de evolutie theorie wil veronderstellen. In plaats daarvan plaatst God hem in een hof, een hof speciaal bereid voor de mens. In dit alles zien we de liefde van God voor Zijn schepselen. Dit feit is zeer belangrijk.

De Hof van God

We gaan nu de hof nader bezien. God vertelt er ons nog meer over. Hij plantte er bomen. Deze bomen betekenen heel wat voor hen die in het Nabije Oosten wonen. Wij zijn gewoon aan het groene geboomte en de groenende lover. Maar in het Nabije Oosten is ongeveer het eerste wat men leert, de ogen te beschermen met een zonnebril.

Bomen en groen zijn min of meer een zeldzaamheid. Zelfs de vale olijfboom is moeilijk groen te noemen. Maar waar men een oase in de woestijn vindt - en ik heb ze gezien in de Sinaï woestijn - zijn water en groen en het kleine beetje gras dat er is, uiterst welkom en verfrissend. We zijn ons niet bewust welk een zegen water is, indien we nooit in een woestijn zijn geweest.

Zo plantte God bomen in de hof. Het was de lieflijkste van alle plaatsen, de hof van God. Voorts waren deze bomen voor de mens, goed voor voedsel en een verrukking voor de ogen. Zo zien we dat God overvloedig is in Zijn minzaamheid voor de mens.

Vervolgens worden we verteld dat er twee bijzondere bomen waren, de boom des levens in het midden van de hof, en de boom der kennis van het goede en het kwade. Zo worden we stap voor stap voorbereid op de gebeurtenissen die in het volgende hoofdstuk verhaald worden. Deze twee bomen worden eenvoudig genoemd. En ik denk dat er twee bomen zijn. Sommige verklaarders willen deze passage als volgt vertalen: „De boom van het leven in het midden van de hof, zelfs de boom van de kennis van het goede en het kwade”. Deze vertaling is mogelijk. En zo komt men tot één boom. Maar me dunkt het vervolg toont zeer duidelijk aan dat er twee bomen bedoeld zijn, zodat deze andere vertaling niet aanvaard moet worden. Deze bomen bereiden ons voor op wat er volgt in hoofdstuk Drie.

Vervolgens wordt er een parenthese of een tussenzin geïntroduceerd. Deze spreekt over de bewatering van de hof door de vier rivieren. De Tigris en de Euphraat kunnen we identificeren. De wellen die deze bronnen voeden zijn slechts een paar meter van elkaar verwijderd. Dit is een aanwijzing dat de oorsprong van deze twee rivieren dicht bij elkaar was. Wat de andere twee rivieren betreft, daarvan weten wij eenvoudig niet waar die zijn. Het heeft niet veel nut om te trachten deze te identificeren.

Delitzsch bespreekt in zijn boek „Waar is het Paradijs” de verschillende theorieën over de localiteit van de hof van Eden. Maar we kunnen het vandaag niet vinden. Zelfs indien we er binnen in waren, zouden we het niet weten. Want de plaats is geheel veranderd. Daar is echter een betere weg voor ons naar

de ware hof van Eden. Dat is door de tweede Adam, Jezus Christus. Het is veel belangrijker dat we er ons om bekommeren om dat Eden te vinden, dan het oorspronkelijke.

We zien dus dat God in Zijn overvloedige goedheid deze goed bewaterde hof gereed maakte voor de mens die Hij gemaakt had. Hij plaatste hem daar voor een specifiek doel, namelijk om de hof te bebouwen en te bewaren. Wat het woord bewaren betekent, weet ik niet. Wij denken aan het Paradijs van ons gevallen standpunt. Indien wij een tuin onderhouden, dan proberen wij hem vrij te houden van onkruid. Wij houden de tuin ook vrij van dieren die er in zouden kunnen komen om te vertrappen, enzovoort. Zou dat soort dingen vroeger in Eden al gebeurd zijn? Ik denk niet dat we op zulke vragen kunnen antwoorden. De werkwoorden tonen eenvoudig dat de mens een verantwoordelijkheid had, en dat werken is tot verheerlijking van God. Wij behoren ons voor werken niet te schamen. Werk is echt een zegen. God heeft ons zo gemaakt dat we moeten werken. We behoren onze taken te vervullen. Adam was een taak in de hof gegeven. Nogmaals dit alles is tot voorbereiding van wat volgt.

Nu moet er nog iets beklemtoond worden. De mens is niet geschapen om alleen te zijn. „Niet goed”, zegt God, „het zijn van de mens in zijn afzondering”. Ik vertaal letterlijk. „Ik zal voor hem een hulp maken die bij hem past” (een hulp die met hem overeenkomt). Hij heeft zulk een hulp nodig. Mij dunkt, dat in deze korte zin de waardigheid van de vrouw zo schoon en nauwkeurig tot uitdrukking wordt gebracht als nergens elders. De man heeft die hulp nodig. Om te tonen dat dit zo is worden de dieren tot hem geleid.

N.B. Het copyright van „In the Beginning” door Prof. Dr. E.J. Young berust bij „The Banner of Truth Trust”.

De orde des heils

5

Het geloof

Slechts één geloof

Na de roeping, de wedergeboorte, de bekering volgt in de orde des heils het geloof. Duidelijk tekent de Schrift het geloof als onmisbaar tot zaligheid.

„Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen en die tot God komt moet geloven, dat Hij is en een beloner is dergenen, die Hem zoeken”.

De weg der zaligheid is de weg des geloofs! „Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, maar die de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem”.

Een zuiver kenmerk van de roeping, wedergeboorte en bekering is de openbaring van het ware zaligmakende geloof!

De werkmeester van dat geloof noemt de Schrift: de Heilige Geest! „Niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door de Heilige Geest”, 1 Cor. 12 : 3b, en in onze Cat. lezen wij: dat de Heilige Geest het geloof in onze harten werkt door de verkondiging des heiligen Evangelies. „Zo is dan het geloof uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods”.

Dit geloof, door Gods Geest in het hart gewerkt, heeft drie elementen: kennis, toestemmen en vertrouwen!

Daar komt een geheiligde kennis van God en Goddelijke zaken! Kennis van het Woord Gods, van de deugden Gods, kortom van heel de openbaring Gods.

Deze kennis brengt tot Godskennis, zelfkennis en Christus kennis.

Uit deze geheiligde kennis wordt geboren de toestemming. D.w.z. er komt een hartelijke erkenning van de waarheid Gods! Er komt een buigen onder de boodschap van Gods recht en wet in ware zielsvernederings. Er komt een buigen onder de boodschap van het Evangelie in ware zielsvertederings.

Deze geheiligde kennis, deze hartelijke toestemming wordt bij het ware geloof gecompleteerd met een vast vertrouwen, dat al is het, dat zonde en schuld aanklaagt, nochtans God, niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonde, eeuwige gerechtigheid uit louter genade schenkt, alleen om der verdienste van Christus wille. (Zie zondag 7 Cat.).

Dit éne geloof kan alleen het ware zaligmakende geloof genoemd worden. Alle andere geloof is niet genoegzaam voor de eeuwigheid. Zo spreekt men wel over een historisch geloof. Een geloof, dat alleen in het verstand zetelt. Over een tijdgeloof. Een geloof, dat alleen zetelt in verstand en gevoel. Over een wondergeloof. Een geloof, dat zetelt alleen in de wil. Wonderen kan men doen, wonderen kan men ondergaan, maar **Het** wonder van de schuldvergevende liefde in Christus wordt in de beleving niet gekend.

Slechts één geloof is daarom onmisbaar voor de eeuwigheid en dat is het geloof, waarvan de Schrift zegt: „Want u is **uit genade gegeven**, in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden”. Filip. 1 : 29.

Wezen en welwezen des geloofs

Omdat het ware geloof een **levend** geloof is te noemen, zo is dat geloof geen statisch begrip, maar spreekt men ook wel over **standen** in dat leven des geloofs.

Wij spreken over een zwak geloof, een toevlucht nemend geloof, een bestreden geloof, een klein geloof, een verzekerd geloof. Zo spreekt men ook wel over het wezen en het wel-wezen des geloofs! Het wezen des geloofs is dan het geloof in zijn levenswortel.

Het wel-wezen des geloofs, is het geloof in zijn gerijpte vrucht. Zo predikt zondag 7 van onze catechismus het wezen des geloofs in het vast vertrouwen op de belofte Gods. God **schenkt** niet alleen aan anderen, maar ook aan **mij** vergeving van zonden, gerechtigheid en het eeuwige leven uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wille.

Dit wezen des geloofs richt zich also op de **persoonlijke schenking** van de belofte Gods. Dit wezen des geloofs openbaart zich in de levende **werkzaamheden** des geloofs. De schenking moet deelachtigmaking worden. In de oefeningen van het geloof moet worden geleerd, onder de bediening des Geestes, de **toeëigening** des geloofs.

Hier liggen de verschillende standen des geloofs.

De worsteling tussen geloof en ongeloof, twijfel en zekerheid. Onze belijdenis spreekt over: „onderscheidene twijfelingen des vleesches, over zware aanvechtingen van het geloof”. Can. 5, 11.

Een kenmerk van het wezen des geloofs is echter, dat het staat naar het welwezen des geloofs.

Dit wel-wezen, of de gerijpte vrucht van het geloof, wordt ons voorgehouden in zondag 23 van onze catechismus.

Wat baat het u, zo is de vraag, dat ge dit alles gelooft?

Het antwoord is: „Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben en een erfgenaam van het eeuwige leven”!

Dit wel-wezen des geloofs wordt ook wel genoemd: de verzekering des geloofs. In nauw verband hiermede spreekt de Schrift over de verzegeling des geloofs. In Efeze 1 : 13 lezen wij: „in welke gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest, die het onderpand is van onze erfenis, tot de verkreten verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid”.

Vermeerder ons het geloof

Daar het geloof in zijn gerijpte vrucht van grote betekenis is voor het geestelijk leven, zo zou de vraag van de discipelen ook in ons hart kunnen gaan leven: Heere, vermeerder ons het geloof!

Kan het geloof vermeerderd worden?

Is het geloof dan een kwestie van geringheid of hoeveelheid?

In het antwoord, door Christus aan zijn discipelen gegeven, kunnen wij duidelijk lezen, dat geloof geen kwestie is van geringheid of hoeveelheid, maar van **oefening** en daarom van kracht! „Zo gij een geloof had - zo lezen wij - als van een mosterdzaad, gij zoudt tegen deze moerbeziënboom zeggen: wordt ontworteld en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzaam zijn”.

Zo gaat het dus niet om vermeerdering, maar om beoefening van het geloof. Deze beoefening moet worden geleerd op de school des Heiligen Geestes. Hellenbroek zegt, dat de

Heere met Zijn Geest moet invloeden tot elke bijzondere daad des geloofs, daartoe opwekkende en medewerkende. „Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven, want het is God, die in u werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen”. Filip. 2:12 en 13.

Elke geloofsdaad, door Gods Geest geleerd, geeft ook geloofsvrucht!

Verlevendiging van het vertrouwen des geloofs ondanks alles. Vastheid van de hoop des geloofs, en die hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten is uitgestort.

Eenmaal zal dat ware zaligmakende geloof overgaan in het volle aanschouwen van het heil, door God Drieëinig bereid.

Zult gij ook tot die aanschouwers behoren of zult gij niet kunnen ingaan vanwege uw ongeloof?

M. Baan.

Herdenkingssamenkomst "Woord en Daad"

In een tweede samenkomst D.V. 24 september a.s. in de Bovenkerk te Kampen (aankomst 19.30 uur) zal het 10-jarig bestaan van de Stichting "Reformatische Hulpactie Woord en Daad" worden herdacht.

Medewerking zal worden verleend door verschillende koren en organisten.

In deze bijeenkomst zal o.m. als gast aanwezig zijn Prof. Joseph Pulikkunnel en echtgenote. Prof. Pulikkunnel is secretaris van "Good Samaritan Project India", de zusterstichting van "Woord en Daad" in de Indiase staat Kerala. Als zodanig geeft hij leiding aan de hulpverleningsprojecten van "Woord en Daad" aldaar.

Wij en

Zo luidt de titel van een boek dat verschenen is bij Boekencentrum, postbus 84176, 2508 AD 's-Gravenhage, tel. 070-512111. Het boek telt 160 blz. en kost f 20,90. Het is verschenen onder redactie van Ir. J. van der Graaf en I.A. Kole.

Zij schrijven in een inleiding o.a. het volgende: Voor de derde maal mogen wij een boek bij u introduceren, samengesteld door auteurs uit verschillende kerkelijke groeperingen binnen de Gereformeerde Gezindte. In 1977 verscheen onder onze redactie **Het gezin vandaag en morgen**, een boek waarin allerlei aspecten van het gezinsleven en de vragen, die hier rijzen, aan de orde werden gesteld. In 1979 verscheen **Jijen**, een bundel voor jongeren. In totaal kwamen 26 onderwerpen aan de orde, die voor jongeren vandaag actueel (kunnen) zijn. Deze derde bundel moet in het verlengde van de eerste twee uitgaven worden gezien. De titel **Wij en** geeft aan, dat het in dit boek om vragen gaat waar we vandaag allen mee te maken hebben. Vragen, die te maken hebben met de toekomst, hedendaagse stromingen, de cultuur, de arbeid, de recreatie, de media, de twee-derde wereld en de hulpverlening, de kernenergie, de minderheidsgroepen in de samenleving. Geen bundel dus met geestelijke onderwerpen, wél een bundel met onderwerpen, die bij het licht der Schrift evenzeer onze aandacht vragen. Het ganse leven immers voltrekt zich coram Deo, voor Gods Aangezicht!

Hier volgt een opgave van de verschillende artikelen:

I.A. Kole: Wij en een opname van de tijd

L. van Nieuwpoort: Wij en de eindtijd

B. Trouwborst: Wij en de cultuuropdracht

E. Schuurman: Wij en de automatisering-over arbeid

R. Bartels: Wij en de vrije tijd

A.B.J. de Jonge: Wij en de culturele minderheden

A.G. Knevel: Wij en de massa-communicatiemediën

J. v.d. Graaf: Wij en de twee-derde wereld

J. Windig: Wij en de angst voor geweld

We hebben hier te maken met een belangrijke uitgave. De opzet van het boek, aldus Boekencentrum zelf, maakt het vooral geschikt voor verdere doordenking en bespreking in gesprekskringen en -groepen.

We hebben dit boek met grote interesse gelezen. Dat wil niet zeggen, dat we met alles wat in dit boek gezegd wordt kunnen instemmen. Lezers uit onze kring zullen zelf wel merken, dat er hier en daar gedachten naar voren komen die we niet kunnen onderschrijven. We kunnen daar niet aan stuk tot stuk op ingaan, maar willen ons beperken tot enkele algemene opmerkingen. Uit Gods Woord blijkt duidelijk wat het einde van deze wereld is. Ook wie de Heere voor Zijn volk is en blijft, ook in de nood der tijden.

Op de voorgrond moet blijven staan de persoonlijke bekering tot God door wederbarenden genade. Dan mag er verscheidenheid zijn onder hen die de Heere toebehoren, maar dan is er allereerst de verbondenheid aan de Heere Zelf en daardoor ook aan elkander en vandaaruit wordt ook in beginsel de roeping in het leven verstaan. Dan wordt het stuk van de voorzienigheid Gods een belangrijk deel van de geloofsbelijdenis. Dit alles bepaalt de houding ten opzichte van sport en spel, televisie enz. Het gevaar voor de kerk dreigt overal, enerzijds door het gelijkvormig worden aan de wereld en anderzijds door het laten inwerken van de wereld op de kerk. In de Schrift wordt daar genoeg voor gewaarschuwd. De kerk moet zijn een lichtend licht en een zoutend zout.

De kerk heeft een roeping ook in de wereld. De Heere heeft beloofd dat Hij met haar is tot de voleinding der wereld. Er zullen zware tijden komen, maar de Heere Jezus heeft gezegd: als gij al deze dingen zult zien geschieden heft uwe hoofden op want uw verlossing is nabij.

Als we dit voor ogen houden is er een boodschap in en voor de wereld: bekeert u en leeft.

B.

De dood hoort er niet bij!

Dr. J. Hoek, Ned. Herv. predikant te Veenendaal, schreef een brochure onder bovenstaande titel. De brochure gaat over verschillen in de waardering van de dood en enkele ethische consequenties daarvan. De schrijver zegt zelf in Een woord vooraf:

Deze brochure is geschreven vanuit de overtuiging: de dood hoort er niet bij! Dat wordt niet gesteld als een pleidooi om de ogen te sluiten voor de realiteit van de dood. Het tegendeel is het geval. Maar er ligt verootmoedigend besef aan ten grondslag dat wij mensen zélf de dood over ons hebben ingeroepen en heel de schepping aan de ijdelheid onderworpen (Rom. 8 : 20). Toch mag er tegelijkertijd de blijde wetenschap zijn: nu hóórt de dood er niet meer bij. Immers, Christus heeft de dood overwonnen!

In hoofdstuk 1 vindt de lezer een schetsmatige typering van enkele visies op het sterven en de dood. Binnen verschillende culturen en in de loop der tijden zijn, naast constante, sterk variabele factoren in de waardering van de dood op te merken. Vervolgens geeft hoofdstuk 2 een aanduiding van tweeërlei theologische visie op de oorsprong (en daarmee ook het karakter) van de dood. De bijbelse verkenning in hoofdstuk 3 is toegespitst op deze vraagstelling. Enerzijds is er een zekere gelaagdheid in het bijbelse spreken over de dood - de dood heeft ook in de Bijbel verschillende gezichten. Maar anderzijds wordt zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament het onmiddellijke verband tussen zonde en dood in het licht gesteld. De in deze brochure afgewezen visie op het „moeten sterven” als creatuurlijk gegeven en biologische noodzakelijkheid leidt mijns inziens in ethisch opzicht tot verwerpelijke consequenties. In hoofdstuk 4 wordt dat nader aangegeven ten aanzien van euthanasie, suïcide en de zogenaamde „stervensbegeleiding”. De literatuuropgave is zo kort mogelijk gehouden en dan ook verre van volledig. Die laatste kwalificatie geldt trouwens voor de gehele behandeling van het actuele vraagstuk van „herwaardering van de dood”, zoals die in deze brochure kortweg geboden wordt.

Op bladzijde 53 schrijft Dr. Hoek o.a.: Besliste afwijzing van zelfmoord moet gepaard gaan met mildheid tegenover de persoon en terughoudendheid inzake een oordeel over de eeuwige bestemming van de zelfmoorde-

naar. Motieven die tot zo'n daad kunnen leiden dienen onder ogen te worden gezien, maatschappelijke oorzaken zoveel mogelijk weggenomen en een pastorale handreiking ter voorkoming dient geboden worden.

Met het laatste zijn we het wel eens, maar wat bedoelt de schrijver met het eerste? Dat een zelfmoordenaar toch behouden kan zijn? Vindt dat grond in de Heilige Schrift?

Dr. Hoek eindigt zijn brochure als volgt: **Het sterven van de oprechte gelovige die in de weg van geloof en bekering het eigendom van Jezus Christus is geworden, staat in het schemerend morgenlicht van de opstanding in heerlijkheid.** „Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij ook moeten sterven? Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen een afsterving van de zonden en een doorgang tot het eeuwig leven”. (Heidelbergse Catechismus, zondag 16, vraag en antwoord 42). Schemering nog, niet zonder bange doodsschaduwen. „Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons liefgehad heeft” (Rom. 8:37).

Het is een zeer lezenswaardige brochure over een onderwerp dat in onze tijd veler aandacht heeft.

De Willem de Zwijgerstichting, postbus 642, 7300 AP Apeldoorn zorgde voor de uitgave. De prijs is f 8,50. Vaste donateurs ontvangen de twee jaarlijks uitkomende brochures voor de minimum bijdrage van f 10,- per jaar. Er is een lijst van reeds verschenen brochures verkrijgbaar.

B.

Brochure van de Willem de Zwijgerstichting

De bevinding in de prediking door Dr. A. van Brummelen.

De schrijver behandelt zijn onderwerp in de hoofdstukken 1. Wezen, 2. Fundament, 3. Terrain, 4. Leerschool en 5. Drogbeeld.

Onder 1 schrijft hij over de zogenaamde voorwerpelijke en de onderwerpelijke prediking. De voorwerpelijke prediking legt het accent op datgene wat Christus voor de zondaar gedaan heeft, de onderwerpelijke meer in het bijzonder op de Geesteswerking in het hart van de mens. In een goede prediking moet harmonie zijn tussen het werk van de Geest en de voorwerpelijke genade in Christus.

Onder 2 zegt Dr. Van Brummelen dat het eeuwige Woord Gods niet buiten onze existentie blijft, maar door de werking van de Heilige Geest ons bestaan binnentreedt. De Catechismus vooral laat zien hoe Gods Woord in het hart werkt. Ook in de D.L. is veel te

vinden. Calvijn, Bunyan, Wilhelmus à Brakel bieden veel. Wie bereid is de Schrift te doorvorsen, de confessie te doorploegen en de geschriften te raadplegen en de wenken daaruit toe te passen wint aan diepte. Hij zal ook aan scherp te winnen. Dat betekent: er zal ook weerstand komen.

Onder 3 spreekt de schrijver over een buitenhof der bevinding en een binnenhof. Onder de buitenhof verstaat hij de terugwerking van het vlees op de geest, de zwakheid van onze natuur in de aan satan nog gelaten macht der verzoeking. Onder de binnenhof rangschikt hij de bevindingen die uitsluitend als werkingen des Geestes in de gelovigen zijn aan te merken. Hij denkt aan de geestelijke vreugde, de vertroosting, de hoop enz. De schrijver spreekt over voorbereidende, verlossende, bewarende en overwinnende genade. Hij noemt een aantal gevaren.

Onder 4 stelt Dr. Van Brummelen de vraag of bevindelijk preken is te leren. Het gaat er om de Heere veel te bidden, dat Hij ons bekwaamheid schenkt om echt toepasselijk, bevindelijk te preken en op die manier niet alleen een prediker over Jezus, maar ook een leidsman tot Jezus te zijn. De weg daartoe is de oude trits van meditatio, tentatio en oratio. De schrijver geeft een model door een preek van Ds. J.J. Knap Czn. te bespreken.

Tenslotte wijst hij er onder 5 op, dat tegenwoordig de ervarings-theologie opgang maakt. Bij wijze van aanhangsel geeft hij een weergave van een publicatie van Dorothee Sölle, waarin deze theologie aan de orde wordt gesteld.

We hebben hiermee wel ongeveer de hoofdzaak weergegeven en behoeven hier niets aan toe te voegen. De brochure, 40 blz., kost f 7,50.

B.

Boekbespreking

Boeken van Den Hertog b.v.,
Houten/Utrecht, postbus 150,
3390 DD Houten, tel. 03403-3434

Joh. Fama: **Het leven en de arbeid van Ds. M. Heikoop.**

De schrijver van dit boek heeft de Ger. Gem. van Utrecht jarenlang als ouderling gediend. Hij kende Ds. Heikoop van zeer nabij. Hij is op een bijzonder tragische wijze overleden. Terugkomend van een ziekenbezoek kreeg hij een toeval, reed per fiets de Catharijnesingel in en verdronk op 46-jarige leeftijd. Dat was op 28 november 1949, slechts enkele jaren na de verschijning van deze levensbeschrijving.

Ds. Heikoop werd geboren op 19 aug. 1890. Hij kwam uit een bevoorrecht geslacht. Dit boek legt daar getuigenis van af. Ook van het werk

van Gods genade, verheerlijkt in het leven van Ds. Heikoop zelf, van zijn arbeid en wederwaardigheden als groentenhandelaar, van zijn arbeid als ouderling van de Ger. Gem. te 's-Gravenhage, van zijn roeping tot het ambt van dienaar des Woords, van de opleiding daartoe en de jaren die hij in de gemeente te Utrecht doorbracht, die onder zijn bediening zeer toenam en waar hij met grote zegen heeft mogen arbeiden. Hij werd er bevestigd op 21 aug. 1929 en bleef tot zijn dood aan Utrecht verbonden. Zijn lichamelijke conditie was de laatste jaren wankel. Hij kon haast niet meer voorgaan. Hij ging op maandag 6 nov. 1944 naar de neurologische kliniek in de Nicolaas Beetsstraat in verband met een afspraak met een professor. Toen hij pas in de wachtkamer zat viel er een bom op het gebouw, waarbij Ds. Heikoop met vele anderen omkwam. Hij was toen dus pas 54 jaar oud. Daarmee werd een bewogen en gezegend leven afgesloten. In dit boek kunnen we daar veel van lezen. Het spreekt van de genade en trouw des Heeren.

Nu is reeds de achtste druk van dit boek verschenen. Het is opnieuw gezet in de huidige spelling. Er zijn enige foto's opgenomen. De uitgave geschiedde in een nieuw gewaad.

Het boek bevat behalve de levensbeschrijving voorwoorden van Ds. G.H. Kersten en van de schrijver en verder een gedachtenispredikatie van Ds. Heikoop ter gelegenheid van zijn 12½ jarige ambtsbediening en de toespraak van Ds. J. Fraanje bij de begrafenis.

Het boek telt 220 blz. en kost gebonden f 28,50.

B.

1958 - 25 Jaar - 1983

Woninginrichting en stoffering

Meubelen en vloerbedekking
Gordijnen - zonwering enz.

Vrijblijvend komen wij bij U aan huis met onze stalen collecties.

Bel ons eens voor een afspraak.

Beleefd aanbevelend
B. Elderkamp
Frankenoord 17
Rotterdam
Tel. 010 - 823487

PLAATS UW
ADVERTENTIES
IN
BEWAAR HET PAND

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Wel eens op
TEXEL
geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheid, etc., en ... rust.

U kunt op **'DE VERRASSING'** gebruik maken van volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

PREKEN VAN Ds. R. KOK

Nog ca. 40 versch. nummers voorhanden. De voorraad is echter beperkt. Prijs pers st. f 1,- 20 ex. voor f 15,-

Lindenberg's Boekhandel

Slaak 4-14,
postbus 4209
3006 AE Rotterdam
Tel. 010 - 111607

1e bericht

aan de Ouders van de leerlingen

van scholen, die begeleid worden door het Begeleidingscentrum Gereformeerd Schoolonderwijs

Op 1 januari 1982 is het Begeleidingscentrum Gereformeerd Schoolonderwijs met een negental medewerkers officieel van start gegaan. Het Begeleidingscentrum beijvert zich hulp te bieden bij de vormgeving van het reformatisch onderwijs en een verantwoorde oplossing te zoeken voor problemen. Evenals vorig jaar willen wij op u als ouders een beroep doen om de werkzaamheden van de Stichting te kunnen voortzetten en schoolbegeleiding, gegrond op Schrift en Belijdenis, gestalte te kunnen geven.

U krijgt allemaal een uitvoerige brief

Aan de leerlingen van de door ons begeleide kleuterscholen en lagere scholen zal één dezer dagen een brief voor thuis worden meegegeven. Daarin wordt uitgelegd waarom het zo noodzakelijk is dat wij allen - gezien in 't licht van Gods Woord - er als opvoeders eendrachtig onze schouders onder blijven zetten. U hoort nog van ons.

Stichting Begeleidingscentrum

Gereformeerd Schoolonderwijs

Wilt u er meer van weten? Wacht s.v.p. nog even tot u de brief met bijlagen hebt ontvangen. En blijven er dan nog vragen over, het hoofd van de school of het Begeleidingscentrum Gereformeerd Schoolonderwijs, Brederodehof 64, Postbus 317, 3340 AH H.I. Ambacht zal u graag uitvoerig informeren.